

ปัจจัยการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชีในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง

Factors Affecting the Acceptance of AI Technology among

Accountants in Lampang Province, Thailand

กมลวรรณ กลมแป้น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี ด้านการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและการรับรู้ความง่ายในการใช้งานของนักบัญชีในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง 2) ช่วยให้นักบัญชีและองค์กรสามารถเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักบัญชีในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.5 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 35.3 สถานภาพสมรส ร้อยละ 51.5 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.8 มีระยะเวลาทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 27.8 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ($F=5.506$, $p<.001$) สถานภาพ ($F=30.865$, $p<.001$) ระดับการศึกษา ($F=12.916$, $p<.001$) ระยะเวลาทำงาน ($F=5.366$, $p<.001$) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี AI ($F=2.557$, $p=.038$) มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.92$, $SD=0.96$) การรับรู้ประโยชน์ ($\beta=.099$, $p=.010$) และความง่ายในการใช้งาน ($\beta=.679$, $p<.001$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI โดยการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลมากที่สุด ($R^2=.526$)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ องค์กรควรส่งเสริมให้ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี AI แก่นักบัญชีให้เห็นถึงประโยชน์ของ AI ในการลดข้อผิดพลาด ประหยัดเวลา และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้นักบัญชีตระหนักถึงความสำคัญของการยอมรับเทคโนโลยีนี้ อันจะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับวิชาชีพบัญชีและองค์กรธุรกิจในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ การยอมรับเทคโนโลยี นักบัญชี ประสิทธิภาพการทำงาน

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันพบว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานในวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบและการจัดทำรายงานทางการเงิน การนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในงานบัญชีสามารถช่วยลดความผิดพลาดในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการประมวลผลข้อมูล และช่วยให้นักบัญชีสามารถใช้เวลาในการวิเคราะห์และตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามการยอมรับและการปรับตัวต่อการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชียังคงเป็นความท้าทายสำคัญ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่ต้องการการพัฒนาทักษะใหม่ๆ แต่ยังเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และความกังวลต่างๆ ที่อาจส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีดังกล่าว ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาวิชาชีพบัญชีให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อนักบัญชี

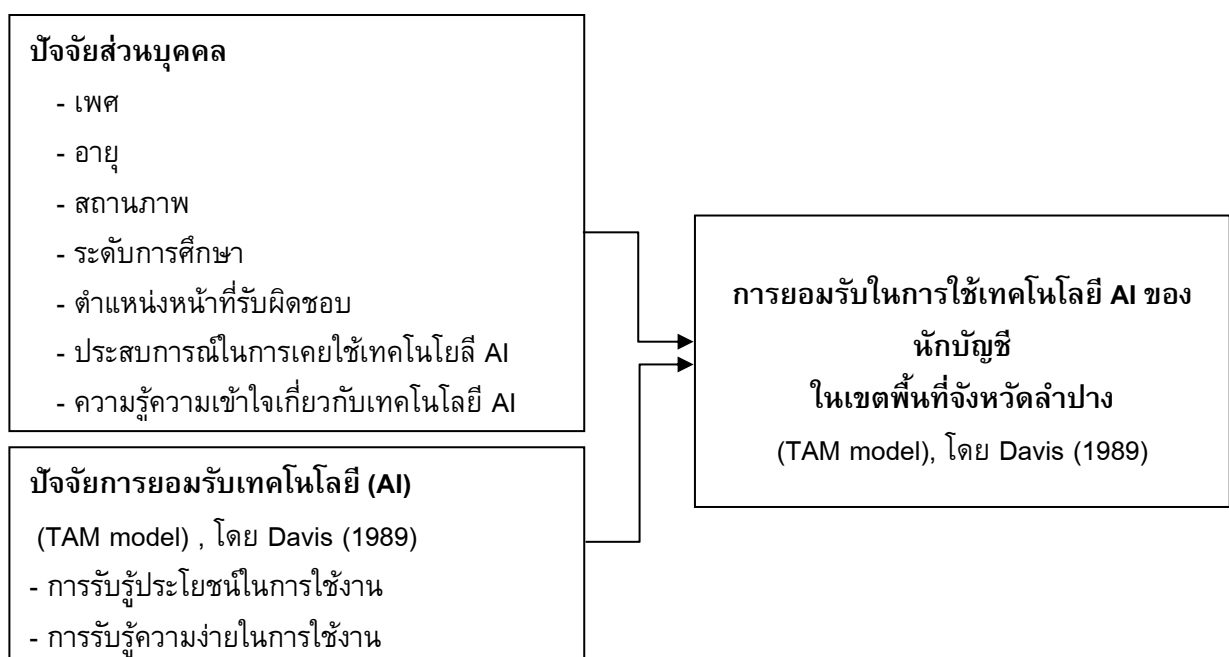
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีด้านการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (Perceived Usefulness) ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) ของนักบัญชี ในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง
2. เพื่อช่วยให้นักบัญชีและองค์กรสามารถเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการยอมรับในการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชีในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง
2. การรับรู้ประโยชน์จากการใช้งาน (Perceived Usefulness) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการยอมรับในการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชี ในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง
3. การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการยอมรับในการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชี ในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักบัญชีที่ปฏิบัติงานในองค์กรต่างๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร W.G. Cochran (1977) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

2. ขอบเขตเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

- ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยี AI ความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยี AI
- ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี
 - การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (Perceived Usefulness)
 - การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) การยอมรับในการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชีในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง

3. ขอบเขตพื้นที่

จังหวัดลำปาง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ศึกษาผลกระทบของ AI ในภาพรวม แต่ยังขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี AI โดยเฉพาะในบริบทของนักบัญชีไทย จักรกฤษณ์ มะโฮพาร (2565) พบว่าการรับรู้ประโยชน์ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวิชาชีพบัญชี ขณะที่ Varzaru (2022) ชี้ให้เห็นว่าการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลสูงสุดต่อการยอมรับ AI ในงานบัญชีบริหาร แม้งานวิจัยเหล่านี้มีประโยชน์ แต่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี AI อาจทำให้ผลการศึกษานในอดีตไม่สะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันได้ทั้งหมด การศึกษานี้จึงประยุกต์ใช้ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ของ Davis (1989) ที่ระบุว่าปัจจัยสองประการนี้เป็นปัจจัยพื้นฐานเป็นตัวกำหนดสำคัญของการยอมรับและการใช้งานเทคโนโลยี การที่นักบัญชีเห็นว่าเทคโนโลยี AI ช่วยให้งานบัญชีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีความถูกต้องแม่นยำ และไม่ยุ่งยากซับซ้อน จึงมีความพร้อมที่จะยอมรับและนำเทคโนโลยีนี้มาใช้ในการปฏิบัติงาน แม้ว่า TAM จะเป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ควรพิจารณา เช่น อิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อแก้ไขข้อจำกัดเหล่านี้ นักวิจัยหลายท่านได้พัฒนาทฤษฎี TAM เพิ่มเติม เช่น TAM2, TAM3 และ UTAUT ซึ่งได้เพิ่มปัจจัยอื่นๆ เข้าไปในโมเดล อย่างไรก็ตาม TAM ยังคงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับ AI ในวิชาชีพบัญชีไทยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชี เพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยทั้งด้านลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีดังกล่าว อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาทักษะของนักบัญชี และส่งเสริมการนำ AI มาประยุกต์ใช้ในงานด้านบัญชีได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของวิชาชีพบัญชีไทยในยุคดิจิทัลต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามออนไลน์ แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย และการยอมรับการใช้งาน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ทดลองใช้ (Pre-test) กับนักบัญชีในจังหวัดใกล้เคียงจำนวน 40 คน เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) และหาความเชื่อมั่นด้วย Cronbach's Alpha ซึ่งค่าที่ได้มากกว่า 0.7 ขึ้นไปนั้นเหมาะสมและมีค่าความเชื่อมั่นสูง ถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยได้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2564)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms จำนวน 400 ชุด ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ระดับการรับรู้และการยอมรับเทคโนโลยี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการยอมรับเทคโนโลยี โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีกับการยอมรับการใช้ AI โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

เกณฑ์การแปลผล การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากการแบ่งคำถามส่วนที่ 2 แล้วจึงนำมาแบ่งอัตรากาขั่น กำหนด 5 อัตรากาขั่น มีเกณฑ์ค่านวนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 70.5 มีอายุ ระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 สถานภาพสมรส จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 และมี ระยะเวลาการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ในด้านประสบการณ์การใช้เทคโนโลยี AI พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้ AI จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 และมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคโนโลยี AI ในระดับปานกลาง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการรับรู้ประโยชน์จากการใช้งานและด้านการรับรู้การใช้งานง่ายในภาพรวม

ปัจจัยการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (AI)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การรับรู้ประโยชน์จากการใช้งาน	3.76	.636	มาก
การรับรู้การใช้งานง่าย	3.77	.828	มาก
Total	3.77	.617	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวม พบว่าปัจจัยการรับรู้การยอมรับการใช้เทคโนโลยี (AI) ทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งานค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 โดยนักบัญชีเห็นว่าสามารถอธิบายวิธีการใช้ AI ให้เพื่อนร่วมงานเข้าใจได้ และสามารถเรียนรู้การใช้งาน AI ได้ด้วยตนเอง รองลงมาคือด้านการรับรู้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 โดยนักบัญชีเห็นว่า AI ช่วยลดเวลาและขั้นตอนในการทำงานบัญชี และช่วยให้บันทึกและจัดกลุ่มรายการบัญชีโดยอัตโนมัติได้ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพ และความแม่นยำในการทำงาน

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชีในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	β	t	p-value
ค่าคงที่	.389	.214		1.820	.070
การรับรู้ประโยชน์การใช้เทคโนโลยี AI	.149	.057	.099	2.604	.010
การรับรู้ความง่ายในใช้เทคโนโลยี AI	.788	.044	.679	17.910	.000

Dubin-Watson = 1.630, R = .725, R Square = .526, Adjusted R2= .523, F= 220.098, p = .000

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ .725 (R Square) มีค่าเท่ากับ .526 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับค่าแล้ว (Adjusted R2) เท่ากับ .523 แสดงว่า การรับรู้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยี AI และการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีความแปรปรวนของการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ได้ร้อยละ 52.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) พบว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยี AI มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI มากที่สุด (Beta = .679) รองลงมาคือ การรับรู้ประโยชน์การใช้เทคโนโลยี AI (Beta = .099) โดยทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสามารถเขียนสมการถดถอยพหุคูณดังนี้

$$Y = .389 + .149 + .788$$

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1: เพศของนักบัญชีที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ผลการทดสอบพบว่า นักบัญชีเพศชายและหญิงมีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ไม่แตกต่างกัน ($t = -1.693$, $p = .091$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2: ช่วงอายุที่แตกต่างกันของนักบัญชี มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ผลการทดสอบพบว่า นักบัญชีที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI แตกต่างกัน ($F = 5.506$, $p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มอายุ 25-55 ปี มีการยอมรับสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น

สมมติฐานที่ 3: สถานภาพที่แตกต่างกันของนักบัญชี มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ผลการทดสอบพบว่า นักบัญชีที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI แตกต่างกัน ($F = 30.865$, $p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มสถานภาพโสดและสมรสมีการยอมรับสูงกว่ากลุ่มหย่าร้าง/หม้าย

สมมติฐานที่ 4: ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของนักบัญชี มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ผลการทดสอบพบว่า นักบัญชีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI แตกต่างกัน ($F = 12.916$, $p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มระดับปริญญาตรีมีการยอมรับสูงกว่ากลุ่มอื่น

สมมติฐานที่ 5: ระยะเวลาทำงานที่แตกต่างกันของนักบัญชี มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ผลการทดสอบพบว่า นักบัญชีที่มีระยะเวลาทำงานแตกต่างกันมีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI แตกต่างกัน ($F = 5.366$, $p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ทำงานมากกว่า 1 ปีมีการยอมรับสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 1 ปี

สมมติฐานที่ 6: ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AI ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ผลการทดสอบพบว่า นักบัญชีที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AI แตกต่างกันมีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI แตกต่างกัน ($F = 2.557$, $p = .038$) โดยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางถึงมากมีการยอมรับสูงกว่ากลุ่มที่มีความรู้ต่ำที่สุด

สมมติฐานที่ 7: ประสบการณ์เคยใช้เทคโนโลยี AI ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ผลการทดสอบพบว่า นักบัญชีที่มีประสบการณ์เคยใช้เทคโนโลยี AI และไม่เคยใช้มี การยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ไม่แตกต่างกัน ($t = 1.568, p = .118$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 8: การรับรู้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยี AI มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับ การใช้เทคโนโลยี AI ของ นักบัญชี ($Beta = 0.099, p = .010$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชี) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับการใช้ เทคโนโลยี AI ($Beta = 0.679, p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชีในจังหวัดลำปาง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการรับรู้ประโยชน์จาก การใช้งาน ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาทำงาน และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ AI มีผลต่อการยอมรับการใช้ AI อย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มอายุ 25-55 ปี สถานภาพ โสดและสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานมากกว่า 1 ปี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AI ระดับปานกลางถึงมาก มีแนวโน้มยอมรับการใช้งาน AI สูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนเพศและประสบการณ์เคยใช้ AI ไม่มีผลต่อการยอมรับ

นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายในการใช้ AI มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการยอมรับการใช้ AI โดยการรับรู้ความง่ายในการใช้มีอิทธิพลสูงสุด ซึ่งแสดงว่า นักบัญชีให้ ความสำคัญกับความสะดวก ความเข้าใจง่าย และความคุ้นเคยในการใช้ AI มากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักบัญชีส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AI ไม่มากนัก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าระดับการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชี ในจังหวัดลำปางโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งานที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมาคือการรับรู้ประโยชน์จากการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ของ Davis (1989) ที่ระบุว่าปัจจัยสองประการนี้เป็นตัวกำหนดสำคัญของการยอมรับและการใช้ งานเทคโนโลยี การที่นักบัญชีเห็นว่าเทคโนโลยี AI ช่วยให้งานบัญชีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีความถูกต้อง แม่นยำ และไม่ยุ่งยากซับซ้อน จึงมีความพร้อมที่จะยอมรับและนำเทคโนโลยีนี้มาใช้ในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี AI ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชี ผลการวิจัย พบว่า ด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาทำงาน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี AI มีผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักบัญชีในช่วงอายุ 25-55 ปี สถานภาพโสดและสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี AI ในระดับปานกลางถึงมาก มีแนวโน้มที่จะยอมรับการใช้งาน

เทคโนโลยี AI ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณทัย พยัคฆพงษ์ (2561) ที่พบว่า วัยหนุ่มสาวมีแนวโน้มที่จะยอมรับเทคโนโลยีได้ง่ายกว่าผู้ช้วัยอื่น และงานวิจัยของ Julia Kokina และคณะ (2022) ที่พบว่าผู้ช้วัยกลางคนมีความสนใจที่จะเรียนรู้และใช้ AI ในงานบัญชีมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ในทางกลับกันกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป แม้จะมีประสบการณ์และความเข้าใจในงานบัญชีมากกว่า แต่อาจมีการรับรู้ความยากในการเรียนรู้และปรับตัวใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ อย่าง AI มากกว่ากลุ่มที่อายุน้อยกว่า เนื่องจากความคุ้นชินกับวิธีการทำงานแบบเดิม ทำให้มีการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน AI ต่ำกว่า นอกจากนี้ ยังอาจมองไม่เห็นความจำเป็นในการนำ AI มาใช้ในงานบัญชีมากนักจึงประเมินประโยชน์ของ AI ต่ำกว่ากลุ่มวัยทำงานด้วย ซึ่งจากทฤษฎี TAM ทั้งการรับรู้ความง่ายและการรับรู้ประโยชน์ที่ต่ำย่อมส่งผลให้การยอมรับ AI ของกลุ่มนี้ต่ำตามไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ Anca Antoaneta Varzaru (2022) ที่พบว่า การขาดทักษะด้าน IT และความกังวลในการถูก AI แทนที่เป็นปัจจัยสำคัญที่อาจขัดขวางการยอมรับ AI ของนักบัญชีรุ่นเก่า

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในแง่ของการรับรู้ประโยชน์ในการใช้ AI สำหรับงานบัญชีแล้ว กลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี อาจยังมองไม่เห็นประโยชน์ของ AI ในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้ชัดเจนเท่ากับกลุ่มที่มีอายุและประสบการณ์มากกว่า เนื่องจากอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการทำงานและปัญหาต่างๆ ในงานบัญชีจึงประเมินประโยชน์ของ AI ได้ไม่ครอบคลุม ส่งผลให้มีแรงจูงใจในการยอมรับ AI น้อยกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Ayuningtyas et al. (2024) ที่พบว่า การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลสำคัญต่อการยอมรับ AI ของนักบัญชีรุ่นใหม่ โดยเฉพาะประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล และยังสอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ของ Davis (1989) ที่กล่าวว่าการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายในการใช้งานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี กลุ่มที่มีอายุน้อยอาจยังขาดประสบการณ์การทำงานและทักษะด้านเทคโนโลยี ทำให้มองเห็นประโยชน์ได้ไม่ชัดเจน จึงมีแนวโน้มที่จะยอมรับและใช้เทคโนโลยี AI ในการทำงานน้อยกว่า นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Ayuningtyas et al. (2024) ที่พบว่า ความพร้อมทางเทคโนโลยี (Technology Readiness) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านนวัตกรรม ความสะดวกสบาย ความมั่นใจ และมุมมองเชิงบวก มีอิทธิพลสำคัญต่อการยอมรับเทคโนโลยี AI ของนักบัญชี Gen Z โดยนักบัญชีที่มีอายุน้อยและมีความพร้อมทางเทคโนโลยีต่ำ ก็มีแนวโน้มที่จะยอมรับ AI น้อยกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่าและมีความพร้อมทางเทคโนโลยีสูงกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอายุและประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับ AI ในงานบัญชีอย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังพบว่าประสบการณ์เคยใช้เทคโนโลยี AI ยังไม่ส่งผลต่อการยอมรับอย่างชัดเจน ซึ่งอาจเนื่องมาจาก AI ยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักบัญชีในจังหวัดลำปาง ต้องอาศัยระยะเวลาและการสะสมประสบการณ์ใช้งานให้มากขึ้นจนเกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์

2. การรับรู้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีเทคโนโลยี AI มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชี ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยี AI มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับการใช้งานของนักบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยและทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ของ Davis (1989) ที่ระบุว่า การรับรู้

ประโยชน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี โดยนักบัญชีมีการรับรู้ว่าเทคโนโลยี AI ช่วยเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ความถูกต้องแม่นยำ ลดข้อผิดพลาดในการทำงาน ตลอดจนช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจทำได้ดีขึ้น ดังนั้นเมื่อรับรู้ถึงประโยชน์เหล่านี้ จึงมีแนวโน้มที่จะยอมรับและนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในการทำงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลายการศึกษาที่ผ่านมา เช่น การศึกษาของ จักรกฤษณ์ มะโหพา (2565) ที่พบว่า การรับรู้ประโยชน์ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในวิชาชีพบัญชี และการศึกษาของ Anca Antoaneta Varzaru (2022) ที่พบว่า การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยี AI ในงานบัญชีบริหาร

อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับการใช้งานง่ายแล้ว งานวิจัยนี้พบว่า การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับน้อยกว่า ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาบางชิ้นที่พบว่า การรับรู้ประโยชน์เป็นปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักบัญชีส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AI ไม่มากนัก จึงให้ความสำคัญกับความง่ายในการเรียนรู้และใช้งานมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาว

3. การรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยี AI มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้เทคโนโลยี AI ของนักบัญชี ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยี AI มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้งานของนักบัญชีมากที่สุด เมื่อเทียบกับการรับรู้ประโยชน์ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับการศึกษาของ Anca Antoaneta Varzaru (2022) ที่พบว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลสูงสุดต่อความตั้งใจที่จะใช้ AI ในงานบัญชีบริหารของนักบัญชีโรมาเนีย โดยนักบัญชีมองว่าเทคโนโลยี AI ที่ใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ยอมรับและนำไปใช้ในการทำงาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันนักบัญชีส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี AI ไม่มากนัก และยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยีในระดับสูง ดังนั้นระบบเทคโนโลยี AI ที่ไม่ยุ่งยากเกินไปเรียนรู้ได้ง่าย จึงมีแนวโน้มที่จะเป็นที่ยอมรับมากกว่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำแนะนำของ ฌีริกาญจน์ เรียวรนนท์ และคณะ (2564) และ พวงทอง วังราษฎร์ และปิยะดา เนตรสุวรรณ (2564) ที่เสนอว่า หากต้องการส่งเสริมการนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในงานบัญชีควรพัฒนาระบบให้ใช้งานง่าย มีความยืดหยุ่น ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของนักบัญชี และสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้เทคโนโลยี AI

ดังนั้น องค์กรธุรกิจ สมาคมวิชาชีพบัญชี และสถาบันการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการอบรมให้ความรู้ สร้างความคุ้นเคยและทักษะการใช้เทคโนโลยี AI ที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนเกินไปแก่นักบัญชี เพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและนำเทคโนโลยี AI ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับวิชาชีพบัญชีและภาคธุรกิจได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้ แม้ว่าการวิจัยนี้มีข้อจำกัดบางประการ เช่น การเก็บข้อมูลในพื้นที่เดียว ระยะเวลาค่อนข้างจำกัด ไม่ได้ครอบคลุมปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี AI แต่ก็ถือเป็นการนำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ที่น่าสนใจว่า ในบริบทของนักบัญชีในจังหวัดลำปาง การรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีความสำคัญต่อการยอมรับ AI ในงานบัญชีมากกว่าการรับรู้ประโยชน์ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งองค์กรธุรกิจ สมาคมวิชาชีพบัญชี และสถาบันการศึกษา ควรมีการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการใช้งานเทคโนโลยี AI ในแนวทางที่ช่วยลดความยุ่งยากซับซ้อน เพิ่มความคุ้นเคยในการใช้งานให้กับ

นักบัญชี ควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของ AI เพื่อให้เกิดการยอมรับและนำไปใช้งานจริง ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี รวมถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ส่งเสริมการอบรมให้ความรู้และทักษะการใช้ AI แก่นักบัญชีเพื่อสร้างการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน เรียนรู้ได้ไม่ยาก ควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของเทคโนโลยี AI ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
2. ศึกษาเปรียบเทียบในพื้นที่อื่นรวมถึงปัจจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น วัฒนธรรมองค์กร การสนับสนุนจากผู้บริหาร เป็นต้น
3. ศึกษาผลกระทบของการใช้ AI ต่อประสิทธิภาพ ความพึงพอใจและการพัฒนาทักษะใหม่ของนักบัญชี

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2564). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- จักรกฤษณ์ มะโหพา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในวิชาชีพบัญชี. วารสารสุทธิปริทัศน์, 36(1), 80-100.
- ณัฏริกาญจน์ เขียววรรณ, และจิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี กรณีศึกษาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 17(3), 43-59.
- พวงทอง วังราษฎร์, และปิยะดา เนตรสุวรรณ. (2564). ปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 34(1), 2-16.
- อรุณทัต พยัคฆพงษ์. (2561). แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีในการแข่งขันทางการตลาด. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 11(25), 129-136.
- Ayuningtyas, N. P. W., Lubis, S. H., & Makaba, K. A. (2024). Analysis of technology readiness of Generation Z accountants with the technology acceptance model in adopting artificial intelligence technology. Journal Eduvest, 4(11), 1-20.
- Kokina, J., Blanchette, S., & Pachamano, D. (2022). Early evidence of digital labor in accounting: Innovation with Robotic Process Automation. International Journal of Accounting Information Systems, forthcoming, 1-31.
- Varzaru, A.A. (2022). Assessing artificial intelligence technology acceptance in managerial accounting. Electronics, 11(14), 2256.